

Welke richting wil Syrische president uit?

Assad tracht hachje te redden

24 SEPTEMBER 2014 | Van onze redactrice Ine Roox

Bashar al-Assad zit tussen hamer en aambeel. Enerzijds vreest hij dat de coalitie die nu IS bestookt, straks ook de posities van zijn leger zal aanvallen. Anderzijds vecht hij, binnen zijn regime maar ook tegenover Teheran en Moskou, voor zijn eigen politieke toekomst.

Bashar al-Assad. ap

Het Syrische regime hield wekenlang vol dat een luchtaanval van Amerika met Arabische coalitiepartners vooraf met Damascus moest worden afgetoetst. Nu de coalitie is beginnen te bombarderen, tracht het regime-Assad zich met gerichte uitspraken aan de kant van de coalitie tegen Islamitische Staat te scharen.

‘Voor Assad is het van belang dat de Amerikaanse acties tegen IS niet gebruikt worden als een dekmantel om op te treden tegen zijn regime’, zegt Rik Coolsaet, hoogleraar internationale politiek.

Fluistert iemand hem dan in dat die kans bestaat?

‘De Russen en de Iraniërs verdenken de Amerikanen ervan dubbel spel te spelen. Ze zeggen dat de VS nu zagezegd optreden tegen Islamitische Staat, terwijl ze in werkelijkheid tegelijk het Syrische regime willen verzwakken. Daarom tracht Assad zich nu aan de kant van de VS te scharen – hoewel de Amerikanen daar niet op zitten te wachten.’

Iran en Rusland steunen Syrië. Maar in welke mate steunen zij ook nog Assad?

‘In beide landen hoor je al geruime tijd dat de persoon Assad niet cruciaal is. De Russen en Iraniërs willen ook voor de toekomst een regime waarop zij kunnen rekenen, maar dat kan met of zonder hem.’

Proberen zij Assad eigenlijk kwijt te raken?

‘Ik kan me best voorstellen dat er stil diplomatiek overleg wordt gevoerd, of binnenkort zal worden gevoerd tussen de VS, Iran en Rusland waarbij wordt onderzocht of er in Syrië een alternatief regime mogelijk is. Dat zou neerkomen op een paleisrevolutie.’

De Syrische president bevindt zich tussen hamer en aambeeld?

‘Assad zit volledig gekneld, en hij probeert eruit te raken. Hij wil vermijden dat de internationale coalitie tegen IS uiteindelijk ook zijn eigen leger aanvalt, en daarnaast vecht hij voor zijn eigen politieke toekomst. Als hij zich nu weet aan te dienen als de beste kaart voor de internationale coalitie, en voor de Amerikanen, dan neemt hij in één klap een dubbele bedreiging weg.’

Maar zit Assad wel zo gekneld? De aanvallen tegen IS kunnen hem toch goed uitkomen?

‘Dat is inderdaad mogelijk, omdat zijn leger op dit moment de enige gewapende macht is die op het terrein het werk kan afmaken, en het vacuüm kan vullen dat de bombardementen tegen IS hebben geslagen.’

Kunnen de rebellen van het Vrije Syrische Leger (FSA) dat dan niet?

‘De rebellen in de buurt van Raqqa zijn daartoe niet in staat. Op dit moment zijn ze daarvoor in aantal te gering en te verzwakt. Dat kan veranderen als er verder wordt gebombardeerd in de buurt van Aleppo. Daarom voeren de Amerikanen, de Saudi's en andere partijen de training, omkadering en bewapening van het FSA nu ook op, zodat de Syrische rebellen straks wél daadkrachtig kunnen optreden.’

Als Assads leger nu als enige van op de grond de klus tegen IS kan afmaken, voelen de Syrische rebellen zich dan niet aan de kant geschoven?

‘Het stoort de Syrische rebellen dat de VS hen aansporen om een prioriteit te maken van hun strijd tegen Islamitische Staat, terwijl zij altijd de dubbele prioriteit hadden om tegelijk IS én Assad te bestrijden.’

Amerika heeft met andere woorden een hiërarchie aangebracht in zijn vijanden: IS staat op één, Assad staat op twee.

‘Klopt, en dat stuit de Syrische rebellen tegen de borst. Op dit vlak hebben ze alvast volkomen gelijk: dat Assad verantwoordelijk is voor onnoemelijk veel méér dode Syriërs dan Islamitische Staat.’

Is het mogelijk dat Amerika achter de schermen met het Syrische regime onderhandelt?

‘Nee, dat geloof ik niet, omdat Obama dan zijn internationale geloofwaardigheid te grabbel gooit, én omdat hij dan de mogelijkheid verliest om straks het versterkte Vrije Syrische Leger in te zetten. Dan verliest Amerika zijn *boots on the ground*.’

Had de coalitie tegen IS de instemming van het Assad-regime nodig?

‘In principe wel. Je mag een ander land niet bombarderen zonder de instemming van dat land. Deze operatie bevindt zich in een grijze zone, dit is eigenlijk een agressie.’

Is toestemming ook nodig van een regime dat zijn legitimiteit heeft verkwanseld, en een groot stuk van zijn grondgebied niet langer controleert?

‘Toch wel, want er is geen alternatief regime. De Syrische rebellen zijn internationaal niet erkend.’

Sluit u toekomstige samenwerking van de coalitie tegen IS met het Syrische regeringsleger eigenlijk uit?

‘Dat blijft mogelijk, op voorwaarde dat de Syrische regerings soldaten niet optreden namens de clan-Assad. Het kan dus alleen wanneer er een paleisrevolutie zal hebben plaatsgevonden. Dan valt niet uit te sluiten dat het Vrije Syrische Leger, de Syrische Nationale Raad en bepaalde elementen uit het Assad-regime die de handen niet hebben vuilgemaakt, elkaar vinden. Maar alleen Teheran en Moskou – en zeker niet Washington – kunnen voor die toenadering zorgen.’